

BRY DEG!

Ingen mobbing i videregående opplæring

Læringscenteret

HVA ER MOBBING?

Hvert år blir mange elever mobbet – både i videregående skole og i lærebedrifter. Mobbing er ødeleggende for et godt sosialt miljø. Men det verste er at mobbing i mange tilfeller fører til et ødelagt liv for dem som blir utsatt for det.

I denne folderen kan du lese mer om hva som menes med mobbing, og hva du kan gjøre i en felles innsats mot mobbing i videregående opplæring.

Mobbing handler om:

- Negative handlinger rettet mot en bestemt person
- De negative handlingene gjentas over tid
- Ujevnt styrke- eller maktforhold mellom den som blir mobbet og mobberen (mobberne)

Fellesnevneren for de negative handlingene er at de oppleves som ubehagelige for den som blir utsatt for dette. De kan oppleves som en fysisk smerte,

eller som en psykisk reaksjon i form av sinne, redsel eller det at man blir såret eller lei seg. Derfor blir de også omtalt som krenkende ord eller handlinger.

FORMER FOR MOBBING

Det finnes flere former for mobbing:

– Psykisk mobbing

- verbal (latterliggjøring, bruk av kallenavn, krenkende utsagn, ubehagelige meldinger eller trusler via mobiltelefon eller Internett)
- ikke-verbal (bevisst bruk av kroppsspråk, slik som blikk, ansiktsuttrykk, det å snu ryggen til)

– Sosial mobbing

- for eksempel det at en person bevisst holdes utenfor i sosiale sammenhenger (utestenging)

– Fysisk mobbing

- kroppskontakt (slag, spark, lugging)
- materiell (skadeverk på klær eller eiendeler)

HVOR MANGE BLIR MOBBET?

Vi vet ikke helt nøyaktig hvor mange elever som blir mobbet i videregående skole. Men det er grunn til å tro at mellom 3 og 5 prosent av elevene i dette skoleslaget blir mobbet ukentlig eller oftere.

«Mellom 3 og 5 prosent er vel ikke så mange», tenker du kanskje. Men når det handler om systematiske krenkninger over tid av en annen persons selvbilde og integritet, er dette svært alvorlige handlinger. Dette forekommer kanskje ikke så ofte, men gjør derimot stor skade hos den som blir utsatt for det.

TILSKUERE

Deltar du i mobbing uten å vite det? Det kan godt hende. Mange vet om at det skjer noe som kan tenkes å være mobbing. Men svært få gjør noe med det! Derfor finnes det ofte tilskuere til mobbing – det er de som vet og som ser, som ikke er på parti med noen av partene, og som forholder seg passive. Det enkleste er å snu ryggen til mobbingen, og håpe at det går over. Men mobbing går ikke over av seg selv. Derfor er det viktig at du sier fra om mobbingen, enten til dem som mobber, eller til en ansatt ved skolen. Hvis du synes det er vanskelig å si fra alene, så finn noen å gjøre det sammen med!

Etter opplæringslovens § 9a-3 har alle ansatte i skolen nå plikt til å undersøke nærmere, melde fra til kontaktlæreren eller skoleledelsen og eventuelt selv gripe inn dersom de får kunnskap eller mistanke om at en elev blir mobbet.

Som elev har du et moralsk ansvar for å gjøre akkurat det samme som de ansatte i skolen er pålagt å gjøre. Hvis du ser at det foregår mobbing, eller får høre om at mobbing skjer, bør du bry deg! Si fra til kontaktlæreren om det som foregår, eller vurder om du kan gripe direkte inn for å stoppe det.

TENK ETTER...

Vennligsinnet erting og tull er noe annet enn mobbing ...eller?

Det noen ser på som uskyldig moro, kan gjerne bli oppfattet helt annerledes av den som blir utsatt for det. Terskelen for hva hver av oss opplever som ubehagelig, er forskjellig.

Dessuten kan krenkende ord og handlinger såre eller skape redsel, selv når det dreier seg om et engangstilfelle.

Tenk derfor etter hvordan det DU sier eller gjør, kan bli oppfattet av andre!

Tiltakspakken BRY DEG!

Tiltakspakken BRY DEG «Ingen mobbing i videregående opplæring» inngår i arbeidet mot mobbing i skolen som nå foregår på nasjonalt nivå, og har en sterk tilknytning til Manifest mot mobbing. Les mer om dette på nettstedet <http://mobbing.ls.no>

Tiltakspakken inneholder

- en veileder for skolens ledelse og ansatte
- et idéhefte for elevrådet med tips til hvordan det kan skapes et godt sosialt miljø og forebygge mobbing
- plakater, informasjonsfoldere og klis-tremerker

Dette materialet vil være nyttig å bruke i en målrettet og systematisk innsats over tid mot mobbing. Erfaringer fra forebyggende arbeid viser at det er denne formen for innsats som gir gode og varige resultater.

Alt materiell i tiltakspakken kan bestilles på bestillingstorget bestilling@ls.no

Veilederen, idéheftet og denne informasjonsfolderen finnes også i elektronisk versjon på nettstedet <http://lom.ls.no>

Alle elever har rett til et skolemiljø som er fritt for mobbing, vold, seksuell trakassering, rasisme og annen krenkende atferd.

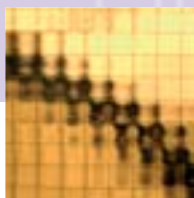
Paragraf 9a-3 i opplæringsloven handler kort og godt om dette:

- Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme et godt psykososialt miljø, der den enkelte elev kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet.
- Hvis personalet i skolen får mistanke om at en elev er utsatt for mobbing, diskriminering, vold eller rasisme, skal de snarest varsle skoleledelsen, eventuelt selv gripe inn.
- Hvis en elev eller en foresatt ber om tiltak mot mobbing eller annen krenkende atferd, skal skolen snarest behandle saken som enkeltvedtak. Det gir eleven eller den foresatte rett til å klage hvis ikke skolen har tatt stilling til saken innen rimelig tid.

Dersom kravene i § 9a-3 forsettlig eller aktløst ikke blir oppfylt, kan det straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder.

Hvis du som elev opplever mobbing, er det viktig at du snakker om det med noen du har tillit til. Det kan for eksempel være noen i familien, en venn eller venninne, en lærer eller en rådgiver ved skolen, en miljøterapeut, helsesøster eller PP-rådgiver.

Hvis du som elev får kjennskap til eller ser at noen blir mobbet, så si fra om det til en av de ansatte ved skolen, eller vurder om du kan gripe inn for å stoppe mobbingen.

Læringscenteret

www.ls.no